

รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม

Development Model on Operations of Organizational Groups of Tambon Community Organization Councils, Nakhon Phanom Province

อภิกันิษฐา นาลาห์*

Apikanittha Nalao

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนมได้จากการสำรวจความคิดเห็นแกนนำกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม จำนวน 298 กลุ่ม ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย คือ Multiple Linear Regression Analysis การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้และมีประสบการณ์ในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร และตัวแทนผู้ประกอบการกลุ่มองค์กร จำนวน 30 ท่าน ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จัดประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันในกระบวนการระดมความคิด และระยะที่ 3 เพื่อยืนยันรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ประกอบด้วย นักวิชาการ ตัวแทนพัฒนาองค์กรชุมชน ตัวแทนพัฒนาชุมชน และตัวแทนวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม คือ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านการร่วมทำกิจกรรมกับภายนอก

*

Doctor Public Administration Program in Public Administration, Faculty Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านการบริหารการเงินและทุน และปัจจัยด้านคุณภาพสินค้า สามารถพยากรณ์การดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชน ตำบล จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($p < 0.001$)

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม มี 8 ปัจจัย คือ คือ (1) ปัจจัยด้านผู้นำ (2) ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม (3) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (4) ปัจจัยด้านการร่วมทำกิจกรรมกับภายนอก (4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (5) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (6) ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (7) ปัจจัยด้านการบริหารการเงินและทุน และ (8) ปัจจัยด้านคุณภาพสินค้า

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร, สภาองค์กรชุมชนตำบล

ABSTRACT

The objective of this research was 1) to study factors affecting on the operations of organizational groups of Tambon community organization councils, Nakhon Phanom Province, 2) to create a development model on the operations of organizational groups of Tambon community organization councils, Nakhon Phanom Province. The method of conducting research is divided into 3 phases. The first phase was studying a causal factor affecting the success on the operations of organizational groups of Tambon community organization councils, Nakhon Phanom Province obtained from the opinion survey of 298 groups of the organizational leaders of Tambon community organization councils, Nakhon Phanom province by using a questionnaire to collect data and analyzing with a computer program package. Statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation. The statistics used to analyze hypotheses in the research were Multiple Linear Regression Analysis. The second phase was to create the development model on the operations of organizational groups of Tambon community organization councils, Nakhon Phanom Province. The target groups were experts, academicians, related people that had the knowledge and experiences in the development of organizational operations and representatives of entrepreneurial groups. Organizational groups of 30 people used a specific selection approach in organizing sub-group meetings in the brainstorming process. The third phase was to confirm the development model on the operations of organizational groups of Tambon community organization councils, Nakhon Phanom Province. There were 6 experts consisted of academicians, representatives of community organizations

development, representatives of community development and representatives of community enterprises.

The findings were as follows :

1. Factors affecting on the operations of organizational groups of Tambon community organization councils, Nakhon Phanom Province were factors of leadership, group board, co-operation with external activities, participation, management, marketing management, financial and capital management, and product quality that can predict on operationa of organizational groups of Tambon community organization councils, Nakhon Phanom Province in a statistically significant .001 level. ($p < 0.001$)

2. The creating results of the development model on the operations of organizational groups of Tambon community organization councils, Nakhon Phanom Province consisted of 8 factors : (1) leadership, (2) group board, (3) participation of members, (4) co-operation with external activities, (5) management ,(6) marketing management,(7) financial and capital management, and (8)) product quality.

Keywords : Development Model on Operations of Organizational Groups, Tambon Community Organization Councils

1. บทนำ

แนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้มีการพัฒนาต่อเนื่องกันมาตั้งแต่เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ในระยะแรก ๆ นั้นรัฐบาลไทยพยายามพัฒนาประเทศไทยโดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเบื้องต้นก่อน เพราะมีความเชื่อว่าหากเศรษฐกิจดี ประชาชนก็จะอยู่ดีมีความสุข รัฐบาลจึงได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลัก (สุวกิจ ศรีปัดถา. 2549: 1) กล่าวคือ เน้นการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน (Infratructure) เช่น การคมนาคม ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการจัดสร้างระบบชลประทานอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เป็นศักยภาพของสังคมที่จะพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป การพัฒนาดังกล่าวต้องใช้เงินทุนจากต่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) เป็นฐานสำคัญ จึงทำให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านหนี้สินและด้านการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างมากมาย จากการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวม ปรากฏว่ารายได้ส่วนใหญ่ตกอยู่กับกลุ่มคนบางกลุ่ม ไม่เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างแท้จริง การพัฒนาในช่วงต้น ๆ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินั้น มักจะเน้นไปที่การลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ที่นำเอาทรัพยากรธรรมชาติตากพื้นที่รอบ ๆ มาใช้ประโยชน์อย่างมากมาย ทำให้คนที่อยู่บริเวณเหล่านั้นไม่มีรายได้เพิ่มขึ้น บางครอบครัวกลับมีความยากจนลง ปัญหาการกระจายรายได้ยังคงมีอยู่ต่อไป จึงถือ

เป็นการพัฒนาแบบไม่มีรากฐาน คือโตแบบไม่แข็งแรง ไม่มีการใช้และรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

เมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รัฐบาลประกาศให้ค่าเงินบาทลอยตัวในวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ผลกระทบคือ ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมหลายแห่งต้องปิดกิจการลง ทำให้คนงานถูกเลิกจ้างงาน ต้องอพยพกลับชุมชนเดิม ภูมิลำเนาเดิมซึ่งอยู่ในชนบท ซึ่งเป็นแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศ หนีกลับมาทำอาชีพเกษตรกรรมและยังนำเป็นห่วง เพราะปัจจัยการผลิตในภาคเกษตรกรรมสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรก็มีหนี้สินมากขึ้น และไม่มีเงินทุนเพียงพอในการทำเกษตร ถึงแม้ว่าจะขายได้ราคาดีก็ไม่คุ้มทุน เพราะผลผลิตได้ถูกเปลี่ยนมือเป็นเจ้าหนี้ตั้งแต่ยังไม่เก็บเกี่ยว เกษตรกรแทบไม่ได้อะไรจากอาชีพนี้เลย ทำให้เกิดปัญหาในคนส่วนใหญ่ และส่งผลกระทบต่อในวงกว้างต่อวิถีชีวิตผู้คนทุกระดับในสังคมไทย จึงทำให้ทุกฝ่ายเริ่มตระหนักถึงแนวทางการพัฒนา โดยให้ความสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพและพัฒนาฐานรากให้เข้มแข็ง ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) เป็นต้นมา รัฐจึงต้องปรับยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยจากเดิมที่เน้น “เงิน” เป็นตัวตั้งมาเน้น “คน” เป็นตัวตั้ง (กฤติกา แสสนโกษณ์. 2546 : 2) อีกทั้งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนด วิสัยทัศน์ของสังคมไทยและแนวทางการพัฒนาประเทศ

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้อัญเชิญแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เน้นแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในทางสังคมช่วยแก้ปัญหาการพัฒนาที่ขาดความสมดุลด้านเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาในช่วงดังกล่าว คือ การมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการพัฒนา โดยเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในภูมิภาคและชนบทให้พึ่งตนเองได้ มีเศรษฐกิจชุมชนมั่นคงและเป็นฐานในการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของราษฎรในชนบท โดยการส่งเสริมสนับสนุนครอบครัวชุมชน ให้มีการริเริ่มทำธุรกิจที่ชุมชนเป็นเจ้าของ โดยองค์กรชาวบ้านด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 3)

การพัฒนาชนบทที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรประชาชนอื่น ๆ ได้เสนอทางเลือกซึ่งสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ การทำเกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ และงานธุรกิจชุมชน การเกษตรแบบผสมผสานเป็นทางออกของการเอาชนะความแห้งแล้ง เพื่อผลิตอาหารโดยเน้นการผลิตเพื่อการบริโภคเป็นหลัก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดรายได้สู่ครอบครัว เกษตรกรจึงพยายามที่จะแสวงหาหนทางที่จะสร้างเศรษฐกิจใหม่ให้กับสังคมของตนเอง โดยเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อการบริโภคมาเป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายก่อให้เกิดเป็นธุรกิจชุมชนขึ้น และธุรกิจบางอย่างก็เป็นที่ยอมรับของตลาดสามารถสร้างรายได้ที่ดีให้กับเกษตรกร (บงกช หงษ์คำมี. 2537: 2) กิจกรรมของธุรกิจชุมชนมักมาจากอุตสาหกรรมที่ทากันในครัวเรือนของชาวชนบทเป็นส่วนใหญ่ และสามารถสร้างรายได้ให้กับ

ผู้ประกอบการ การอาศัยแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต (Labor Intensive) ย่อมก่อให้เกิดการจ้างงานมากกว่ากิจกรรมขนาดใหญ่ และยังช่วยทำให้เกิดการกระจายรายได้ เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วย (ชัยยุทธ์ ปัญญาสวัสดิ์. 2543: 33) ดังนั้น การประกอบธุรกิจชุมชนจึงถือเป็นทางออกทางหนึ่งของการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชุมชนชนบท ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากธุรกิจชุมชนใช้ทุนในการประกอบการน้อย ส่วนใหญ่จะใช้วัตถุดิบจากภาคการเกษตร และการประกอบการสามารถทำควบคู่กับภาคการเกษตรได้ โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการกำหนดแนวทางพัฒนา คือ การเน้นให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จัดตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพชุมชน เน้นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้มีความมั่นคงของทางด้านเศรษฐกิจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การริเริ่มแนวทางการทำธุรกิจชุมชน ที่ชุมชนเป็นเจ้าของ และบริหารจัดการโดยชุมชน ภายใต้อำนาจร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนส่งเสริม เพราะธุรกิจชุมชนเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการยกระดับรายได้ สร้างความมั่นคงของด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว ชุมชน อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มได้เข้าใจและเรียนรู้การดำเนินงานกิจกรรมในรูปของกลุ่มได้ถูกต้อง อีกทั้งฝึกการบริหารงานกลุ่มในรูปแบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาชุมชน คือ ก่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชน การแสวงหาผู้นำ การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตน การประสานงาน ความรับผิดชอบร่วมกัน และการขยายผลของกิจกรรม (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2546: 6) ส่งผลต่อภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศ ธุรกิจชุมชนจะมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเองโดยการใช้ต้นทุนในชุมชนท้องถิ่นของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการประกอบการ และเกิดการบริหารจัดการโดยคนในชุมชนเพื่อสร้างพลัง และความเชื่อมั่นในศักยภาพของชุมชน ดังนั้นธุรกิจชุมชนจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนชนบท

ผลการศึกษาของ สัญญา เคนาภูมิ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง และทำการวิเคราะห์ศักยภาพ พบว่า จุดด้อยของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน คือ ขาดทัศนคติต่อการพึ่งตนเอง ขาดผู้นำชุมชนที่มีคุณภาพ ขาดเงินและวัสดุอุปกรณ์ ขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ กระบวนการผลิตการตลาดและการจัดการ ขาดประสิทธิภาพ และไม่มีจัดการอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังพบว่า อุปสรรคของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ นโยบายของรัฐที่ไม่มีความต่อเนื่อง ขาดแคลนแรงงานในชุมชน ภาวะการแข่งขันทางการตลาดสูง ขาดบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามามีส่วนร่วม และเสี่ยงต่อการลอกเลียนแบบ

ปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันของชาวบ้าน และความศรัทธาในทางศาสนา การศึกษาหาความรู้ ทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน โครงการพื้นฐาน เช่น ถนนที่ใช้สำหรับสัญจร และการขนส่งสินค้า สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ แต่ปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุด ได้แก่ เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งแนวคิดของ มงคล ด้านธารินทร์ (2541) ดังกล่าวนั้น ก็ค่อนข้างสอดคล้องกับของ ประเวศ วะสี (2544) ที่ว่า “ในการส่งเสริมพลังชุมชนต้องส่งเสริมการรวมตัวใช้คุณธรรมหรือคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์เป็นตัวตั้ง ไม่ใช่อำนาจสั่ง

การเป็นตัวตั้ง ไม่ใช่เงินเป็นตัวตั้ง ถ้าเอาเงินเข้ามาใช้เพื่อส่งเสริมหนุนส่งการใช้คุณค่าความเป็นมนุษย์ก็เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ เมื่อชุมชนเข้มแข็งทั้งในชนบทและในเมืองทั่วแผ่นดิน จะแก้ปัญหาคความยากจน ปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด โรคเอดส์ ปัญหาโสเภณี และความรุนแรงต่าง ๆ การอนุรักษ์วัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เกิดการจัดองค์กรแบบใหม่ซึ่งเป็นการจัดองค์กรโดยธรรม สร้างเสริมสุขภาพ และเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติจริง เพื่อให้ชีวิต เศรษฐกิจ จิตใจ สังคม และวัฒนธรรม และศีลธรรมบูรณาการไปสู่ความเจริญอย่างแท้จริงและยั่งยืน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การดำเนินงานในแต่ละจังหวัด สมควรที่จะได้มีการศึกษาหาสาเหตุที่แท้จริง ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เช่นเดียวกับจังหวัดนครพนม ก็มีสภาพการไม่แตกต่างกัน เพราะมีกลุ่มที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี คิดเป็นจำนวนน้อยกว่ากลุ่มที่มีผลการดำเนินงานระดับปานกลาง และกลุ่มที่มีผลการดำเนินงานระดับปรับปรุง และมีปัจจัยในการดำเนินงานอะไรบางอย่างที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล ในจังหวัดนครพนม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกลุ่มองค์กรเพื่อพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล ในจังหวัดนครพนม สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพประเภทอื่น ๆ ให้มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ระยะเวลาที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท แบ่งการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท แบ่งการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เครื่องมือวัดทุกฉบับ ได้ผ่านการพิจารณา ด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความหมาย และ การใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบครอบคลุมตามโครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อความถามกับวัตถุประสงค์

(Item Objective Congruence : IOC) ว่าข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ที่นำมาศึกษาทั้ง 10 ปัจจัยนั้น เป็นข้อคำถามที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดวิจัย มีความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์หรือไม่ และตรวจสอบการใช้ถ้อยคำภาษาที่มีความเหมาะสมและสื่อความหมายที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะสอบถามหรือไม่ จากนั้นโดยทำการวิเคราะห์หาค่า IOC รายข้อไป แล้วเลือกข้อที่มีค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พิชิต ฤทธิ์จรูณ.(2544 : 158) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 คือ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ที่ผู้วิจัยนำผลการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นร่างประกอบการพิจารณาในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ตัวแทนผู้ประกอบการกลุ่มองค์กร และภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง วิพากษ์รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ตลอดจนตัวแทนผู้ประกอบการกลุ่มองค์กร ร่วมกันในกระบวนการระดมความคิด (Brain Storming) ของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 30 คน เพื่อวิพากษ์วิจารณ์ ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบดำเนินงานกลุ่มองค์กร ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผลด้วยการบันทึกในแบบรายงานการประชุม แล้วนำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำมาเปรียบเทียบเทียบกับบริบทของการวิจัย และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างรูปแบบการพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความว่าอยู่ในตัวแปรใด จากการวิจัยในระยะที่ 1 แล้วนำมาจัดกลุ่ม จากนั้นทำการสังเคราะห์กลุ่มการวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร โดยมีขั้นตอนดังนี้

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานตามความต้องการของกลุ่มองค์กร เพื่อใช้เป็นร่างพิจารณา

นำรูปแบบที่สร้างขึ้นมาระดมสมอง เพื่อวิพากษ์รูปแบบที่สร้างขึ้นและให้คำแนะนำโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร และตัวแทนผู้ประกอบการกลุ่มองค์กร จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อยและรูปการวิพากษ์รูปแบบการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) ของแต่ละกลุ่ม แล้วนำมาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่ (Brain Storming)

หลังจากนั้นนำผลการเสนอมาปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กรให้สมบูรณ์

ระยะที่ 3 เพื่อยืนยันรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชน ตำบล จังหวัดนครพนม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ประกอบด้วย นักวิชาการ ตัวแทนพัฒนาองค์กรชุมชน ตัวแทนพัฒนาชุมชน และตัวแทนวิสาหกิจชุมชน

4. ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชน ตำบล จังหวัดนครพนมของระยะที่ 1 ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนมโดยตั้งสมมติฐานว่า ปัจจัยด้านการบริหาร การเงิน ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านการร่วมกิจกรรมกับภายนอก ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปัจจัยเกี่ยวกับด้านคณะกรรมการกลุ่ม ปัจจัยเกี่ยวกับด้านผู้นำ ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม

2. รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม

1) ปัจจัยเกี่ยวกับด้านผู้นำ ประกอบด้วย ฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพผู้นำ การสร้างแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ

2) ปัจจัยเกี่ยวกับด้านคณะกรรมการกลุ่ม ประกอบด้วย กำหนดหน้าที่ บทบาท การปฏิบัติที่ชัดเจน

3) ปัจจัยด้านการร่วมกิจกรรมกับภายนอก ประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนร่วมกับเครือข่าย การเรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ทรัพยากร ระหว่างกลุ่มองค์กร

4) ด้านการมีส่วนร่วมของกับภายนอก การแลกเปลี่ยนร่วมกับเครือข่าย การเรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ทรัพยากร ระหว่างกลุ่มองค์กร

5) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างระบบการจัดทำบัญชีปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของกับภายนอก ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์

6) ด้านการบริหารการตลาด เชื่อมโยงเครือข่าย/กลไก แผนการตลาด อบรมการตลาด ด้านธุรกิจให้กับองค์กร ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้

7) ปัจจัยด้านการบริหารการเงินและทุน ประกอบด้วย สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมการบริหารการเงินและทุน การสร้างแรงจูงใจ จัดระบบการสร้างการจัดการความรู้ การบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ

8) ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ประกอบด้วย สร้างทักษะ/อบรมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ คุณภาพสินค้าปลอดภัยและปลอดภัย

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชน ตำบล จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานไว้ว่า จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์กำหนดเป็นสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้นำ 2. ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม 3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 4. ปัจจัยด้านการร่วมกิจกรรมกับภายนอก 5. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 6. ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต 7. ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด 8. ปัจจัยด้านการบริหารการเงินและทุน 9. ปัจจัยด้านสินค้าและบริการ 10. ปัจจัยด้านการพัฒนาองค์กร ส่งผลต่อการดำเนินงานกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม

ผลของการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับด้านผู้นำ ปัจจัยเกี่ยวกับด้านคณะกรรมการกลุ่ม ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปัจจัยด้านการร่วมกิจกรรมกับภายนอก ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารการตลาด ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ($p < 0.001$)

ตามการทดสอบสมมุติฐานการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของเพียร์สัน (Pearson's Multiple Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร และใช้สถิติวิเคราะห์ทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย คือ Multiple Linear Regression Analysis โดยใช้เทคนิคแบบหลายขั้นตอน (Stepwise) ผู้วิจัยจึงนำ 8 ปัจจัยมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้นำ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ผลการศึกษาของ มัทนา ไชยจิตต์ (2552 : บทคัดย่อ) ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานในวิสาหกิจชุมชนทอผ้า คือ ผู้นำกลุ่มซึ่งสามารถทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับและเป็นแรงจูงใจให้แก่สมาชิก เนื่องจากมีคุณสมบัติโดดเด่น คือมีประสบการณ์ในการทอผ้ามานาน ถนัดอ่านออกเขียนได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ประสานกับหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการได้ดี สอดคล้องกับ สุพรรณิ ขอดฝื่อ (2552 : 156-157) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน คือ ประธานกลุ่มเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของสมาชิก สอดคล้องกับ อੰนนา อ่อนมาก (2554 : 39) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน : ธุรกิจผลิตภัณฑ์เสื่อก ตำบลแพ่ง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน คือ ภาวะผู้นำ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยด้านผู้นำ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม นอกจากนี้จะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้วจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนา ดังนี้

- 1) ฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพของภาวะผู้นำ
- 2) การสร้างแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ วิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์

2. ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย เลหาวิเชียร (2545: 412) กล่าวว่า องค์การในรูปแบบคณะกรรมการบริหาร ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Committee องค์การในรูปแบบคณะกรรมการ จะประกอบด้วย กรรมการที่มาจากหน่วยต่างๆ หรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน จะมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานและมีงานเฉพาะ หรือมีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นการบรรลุเฉพาะเจาะจง วัตถุประสงค์หลักของคณะกรรมการก็คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข่าวสาร การสื่อข้อความ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ หรือเสนอทางเลือก บางกรณีก็ทำหน้าที่เพื่อแสวงหาแนวคิดและหนทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่กำลังประสบ

การมีปฏิสัมพันธ์ของคณะกรรมการ และประธานกรรมการเป็นไปในลักษณะที่มีสถานภาพอย่างเท่าเทียมกัน โดยประธานจะมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้รักษาระเบียบเท่านั้น สรุปข้อคิดเห็นและนำเสนอ คณะกรรมการในองค์การทั่วไปมี 2 แบบคือ

1. คณะกรรมการที่ทำหน้าที่เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและการแก้ไขปัญหา กล่าวคือ เมื่อหน่วยงานมีปัญหาที่จะนำมาให้คณะกรรมการศึกษาเพื่อเสนอความคิดเห็น เมื่อคณะกรรมการเสนอไปแล้วก็หมดหน้าที่ ฝ่ายบริหารจะนำไปปฏิบัติหรือไม่ ไม่ใช่หน้าที่ของคณะกรรมการ

2. คณะกรรมการที่พบเห็นในอีกรูปแบบหนึ่งคือ มีการแต่งตั้งสมาชิกจากหลากหลายหน่วยงานและทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหาร ซึ่งหมายความว่าทำหน้าที่ทางวิชาการ กำหนดนโยบาย และบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย

คณะกรรมการ หมายถึง กลุ่มคนที่เข้ามารวมตัวกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ภายในองค์การ คณะกรรมการอาจรวมตัวกันในลักษณะเป็นทางการเพื่อรวบรวมเอาบุคคลจากฝ่ายต่าง ๆ มาช่วยกันพิจารณา และแก้ปัญหาเฉพาะอย่าง ดังนั้นคณะกรรมการอาจจัดตั้งได้หลายแบบตามแต่วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของการที่จะให้คณะกรรมการดังกล่าวดำเนินการ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม นอกจากนี้จะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนา ดังนี้

- 1) กำหนดหน้าที่ บทบาท การปฏิบัติที่ชัดเจน

3. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มัทนา ไชยจิตต์ (2552 : 162-163) ที่ได้ทำการศึกษามีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า

อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ที่พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมทอดผ้ามากที่สุด ที่พบในกลุ่มระดับดี คือ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนการดำเนินงาน และร่วมแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุมนา เกิดสินธชัย (2550 : 29) ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยด้านการร่วมกิจกรรมกับภายนอก ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม นอกจากนี้จะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนาดังนี้

- 1) การแลกเปลี่ยนร่วมกับเครือข่าย ร่วมแก้ปัญหา
- 2) การเรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูล วางแผน ความรู้ ทรัพยากร ระหว่างกลุ่มองค์กร

4. ปัจจัยด้านการร่วมกิจกรรมกับภายนอก ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประทีป สีหานาม (2550 : 86) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายในจังหวัดขอนแก่นจากกลุ่มที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ระดับ 1-3 ดาว พบว่า สมาชิกต้องการรับการสนับสนุนในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดหาแหล่งวัตถุดิบ ราคาถูก การจัดหาเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ การให้คำปรึกษาด้านการลงทุน การให้ข่าวสารทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่สินค้า การจัดศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าระดับอำเภอและจังหวัด การพัฒนาคุณภาพสินค้า การพัฒนาทักษะฝีมือ และการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยด้านการร่วมกิจกรรมกับภายนอก ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม นอกจากนี้จะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนาดังนี้

- 1) การแลกเปลี่ยนร่วมกับเครือข่าย
- 2) การเรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ทรัพยากร ระหว่างกลุ่มองค์กร
- 3) การประชาสัมพันธ์ การให้ข่าวสารทางการตลาดของผลิตภัณฑ์

5. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติ อัมพร (2552 : 151-152) ได้สร้างเครื่องมือวัดด้านการบริหารการจัดการ ของการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม การจัดโครงสร้างกลุ่ม การกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของกรรมการและสมาชิกกลุ่ม การกำหนดข้อบังคับในการดำเนินงาน การแสดงความคิดเห็นของกรรมการและสมาชิกกลุ่ม ความโปร่งใสในการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงาน การกำหนดต้นทุนราคาเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และการวางแผนการจัดจำหน่าย การหาตลาด การติดต่อประสานงาน และการร่วมกันแก้ไขปัญหา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด ถึงน้อยที่สุด

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม นอกจากนี้จะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนาดังนี้

- 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างระบบการจัดการจัดทำบัญชี
- 2) การกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม
- 3) การจัดโครงสร้างกลุ่ม

6. ด้านการบริหารการตลาด ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนพร กิติพงศ์พิทยา (2551 : 39) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มจักสานผักตบชวา กรณีศึกษา: บ้านหัวเคียนเหนือ ตำบลบ้านด้า อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่า ทางกลุ่มจักสานได้มีการบริหารการตลาดโดยประธานและเหรัญญิก มีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าก่อนที่จะส่งมอบให้กับลูกค้า มีการวางแผนการตลาดที่จะกระจายผลิตภัณฑ์ไปยังกลุ่มลูกค้าเดิม และกลุ่มลูกค้ารายใหม่ให้สอดคล้องกับการขายในตลาดสำหรับอนาคต นอกจากนี้ทางกลุ่มได้คำนึงถึงส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ แบ่งราคาตลาดผลิตภัณฑ์ออกเป็น 3 ระดับ คือ ราคารับซื้อจากสมาชิก ราคาขายปลีก และราคาขายส่ง ส่วนช่องทางการจำหน่ายแบ่งออกได้เป็นสี่ช่องทาง คือ ลูกค้าจังหวัดเชียงใหม่ ลูกค้าจังหวัดเชียงราย ลูกค้าจังหวัดพะเยา และลูกค้าจากกรุงเทพมหานคร ทางด้านส่งเสริมการตลาด ทางกลุ่มได้มีการส่งเสริมการตลาดโดยวิธีการรักษาลูกค้าเก่า ได้แก่ การให้ส่วนลด และวิธีการหาลูกค้าใหม่ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์จากหน่วยงาน

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม นอกจากนี้จะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนาดังนี้

- 1) เชื่อมโยงเครือข่าย/กลไก แผนการตลาด
- 2) อบรมการตลาดด้านธุรกิจให้กับองค์กร ประชาสัมพันธ์
- 3) ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ

7. ปัจจัยด้านการบริหารการเงินและทุน ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พนารัตน์ บุญธรรม (2552 : 97-98) ได้ทำการศึกษาการจัดการสินค้า OTOP ประเภทของใช้ของตกแต่งและของที่ระลึกในเชิงธุรกิจ : กรณีศึกษากลุ่มอาชีพทำเครื่องทองเหลือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีรูปแบบในการจัดการการเงิน คือ กลุ่มได้รับการจัดสรรเงินภาครัฐที่ให้การสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นอกจากนี้ได้จากเงินทุนของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รูปแบบของการจัดสรรเงินทุน กลุ่มนำเงินทุนไปจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิต ในส่วนกำไรสุทธิประจำปี ทำการปันผลให้กับสมาชิกร้อยละ 20 สมทบการดำเนินงานกลุ่ม ร้อยละ 50 และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการอื่นๆ ร้อยละ 30 รูปแบบ

การจัดทำบัญชีของกลุ่ม เป็นแบบบันทึกยอดรายรับ-รายจ่าย และยอดเงินคงเหลือแต่ละวันประจำทุกวัน และรายงานสรุปผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการและสมาชิกทราบทุกเดือน

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงินและทุน ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม นอกจากนี้จะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนาดังนี้

1) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมการบริหารการเงินและทุน

2) การสร้างแรงจูงใจ จัดระบบการสร้างการจัดการความรู้ การบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ

3) การสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ

8. ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พูลสวัสดิ์ นาทองคำ (2556 : 87-88) คุณภาพสินค้าและบริการ แสดงถึงผลสำเร็จของตัวสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับคุณภาพสินค้า ความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ความมีเอกลักษณ์และความโดดเด่นของสินค้าและบริการ รวมถึงการวิจัย พัฒนาและบริการใหม่ ๆ ประกอบด้วย (1) คุณภาพความปลอดภัยสินค้าและบริการที่มีคุณภาพดี มีกระบวนการผลิตและให้บริการที่ดีมีความปลอดภัย ได้รับการรับรองคุณภาพ และได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า (2) การสร้างความแตกต่างของสินค้าและบริการ วิสาหกิจชุมชนมีการสร้างสรรค์สินค้าและบริการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ไม่เหมือนใคร และเป็นที่ต้องการของตลาด

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม นอกจากนี้จะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนาดังนี้

1) สร้างทักษะ/อบรมการพัฒนาบรรจุกู้ภัย คุณภาพสินค้าปลอดภัยและปลอดภัยเคมีต่อผู้บริโภค

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. การพัฒนาผู้นำในด้านพัฒนาศักยภาพมาใช้ในการพัฒนากลุ่มองค์กร อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนการฝึกทักษะการปฏิบัติ การจัดทำศนศึกษาดูงานให้แก่คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงาน

2. การพัฒนากลุ่มองค์กร ความสอดคล้องทางด้านของนโยบายรัฐบาลและสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มองค์กร ที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งทุนในชุมชน เช่น สภาองค์กรชุมชนตำบล แต่ยังมีปัญหาในด้านศักยภาพของกลุ่มองค์กรโดยเฉพาะด้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามามีบทบาทให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

3. ด้านการบริหารการตลาด ควรมีการส่งเสริมการตลาด มีการใช้สื่อที่หลากหลาย ประเภทสำหรับการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มองค์กร เช่น ผ่านทางเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต ผ่านสื่อวิทยุชุมชน การใช้สื่อบุคคล ควรมีการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้มากที่สุด และส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางการตลาดของกลุ่มองค์กร ควรมีกลยุทธ์ทางการตลาดระยะยาว เพื่อการตลาดที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ได้จัดเก็บข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างเพียงจังหวัดนครพนมเท่านั้น ควรมีการวิจัยและบูรณาการแลกเปลี่ยนในระดับกลุ่มจังหวัดอื่น ๆ

2. ควรนำรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มองค์กร ของสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดนครพนม มาใช้เพื่อพัฒนาและเป็นประโยชน์และเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มองค์กรอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์. **เจาะมาตรการแก้วิกฤติเศรษฐกิจ**. กรุงเทพฯ : ร่วมด้วยช่วยกัน, 2543.
- ธนพร กิติพงศ์พิทยา. **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มจักสานผักตบชวา กรณีศึกษา : บ้านหัวเคียนเหนือ ตำบลบ้านต้า อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา**. การศึกษาอิสระ บธ.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2551.
- บงกช หงส์คำมี. **การศึกษาองค์ประกอบในการดำรงอยู่ของกลุ่มธุรกิจขนาดย่อมในชุมชน : ศึกษากรณี กลุ่มทอผ้าสี่ธรรมชาติ หมู่บ้านหนองขาม ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น**. โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537
- ประทีป สีหานาม. **ความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายในจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- ประเวศ วะสี. **เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจ สังคม**. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน, 2542.
- พนารัตน์ บุญธรรม. **รูปแบบการจัดการสินค้า OTOP ประเภทของใช้ของตกแต่งและของที่ระลึกในเชิงธุรกิจ : กรณีศึกษากลุ่มอาชีพทำเครื่องทองเหลือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี**. ปริญญาการศึกษาอิสระ บธ.ม. อุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือราชภัฏพระนคร, 2544.

- พูลสวัสดิ์ นาทองคำ รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราช
ภัฏมหาสารคาม, 2556
- มงคล ดำเนินนรินทร์. เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองเชิงระบบ : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2541.
- มัทนา ไชยจิตต์. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าอิสระ วท.ม. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- ยุวรัตน์ วุฒิเมธี. การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วน จำกัด
บางกอกบล็อค, 2546.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. ทะเบียนกลุ่มองค์กรชุมชนตำบล. จังหวัดนครพนม, 2559
- สัญญา เคนาภูมิ. ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง. วิทยานิพนธ์
รป.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552
- สุพรรณิ ขอดเผื่อ. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสันป่าตอง
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ วท.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- เสาวลักษณ์ โกลลภิตติอัมพร. การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนในจังหวัด
มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค, มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548.
- อรรณา อ่อนมาก. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน : ธุรกิจผลิตภัณฑ์เสื่อกก
ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- อุทัย เลาหวิเชียร. รัฐประศาสนศาสตร์ : ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ . พิมพ์ครั้งที่ 9. มปป, 2545

